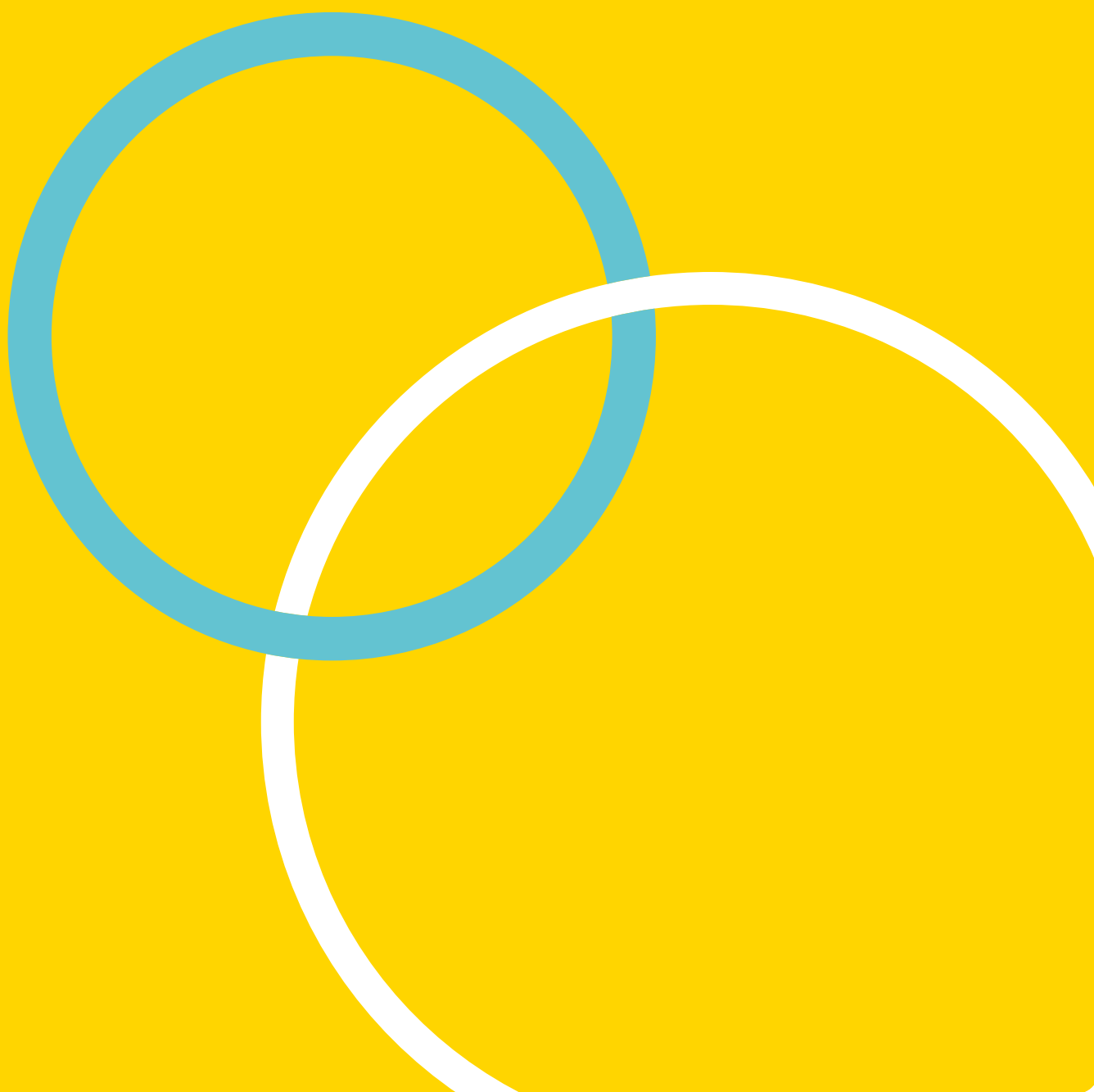

HIV I SKOLAN - NÅGRA LEKTIONSFÖRSLAG

INNEHÅLL:

● Introduktion	1-4
● Historia	4-5
● Samhällskunskap	6-7
● Geografi	8-9
● Biologi/Naturkunskap	10
● Tips och länkar	11
● Källförteckningar	11

HIV I SKOLAN - NÅGRA LEKTIONSFÖRSLAG

● VARFÖR HIV I SKOLAN

Många har konstaterat att det är tyst om hiv idag. Epidemin är under kontroll, det finns välfungerande behandling och det är förhållandevis få som har eller får hiv i Sverige. Samtidigt förfäras många över okunskapen om hiv, inte minst ungdomars brist på kunskaper.

Allt fler människor lever med hiv, och sannolikheten att också hivnegativa ungdomar någon gång under livet kommer att möta någon som lever med hiv är ganska stor. För personer som lever med hiv är en välinformerad och fördomsfri majoritet helt avgörande för livskvaliteten. 22 % uppger att de blivit dåligt behandlade på grund av sin hivstatus. Alla som lever med hiv måste förhålla sig till den risken och många väljer att inte berätta om sin hivstatus. Många säger att de skulle vilja vara mer öppna, särskilt de som fötts med hiv av vilka hela 71 %, uppger att de vill kunna vara öppna. ([Folkhälsomyndigheten 2016](#))

● UPPDATERA DIN KUNSKAP

Utvecklingen går fram fort och det är viktigt att vara uppdaterad, så att undervisning inte förmedlar förlegade uppfattningar. Ofta präglas samtal om hiv i Sverige idag om hur det såg ut för 20 år sedan. Här är några områden som det kan vara särskilt viktigt att ha koll på:

Medicinskt: 1996 kom kombinationsbehandlingen som angriper viruset på flera olika sätt. Hiv blev då en behandlingsbar, kronisk sjukdom. Medicinerna har sedan dess blivit bättre: färre biverkningar och är enklare att ta. För många som lever med hiv innebär det att dagligen ta en till tre tabletter. Följsamheten är generellt god och resistensrisken i Sverige är låg. 95 % av alla som går på behandling har en välfungerande behandling.

Överföringsrisk: 2013 konstaterade Folkhälsomyndigheten och referensgruppen för antiviralterapi att vid välfungerande behandling och omätbara virusnivåer är risken för överföring av hiv vid sexuella kontakter mycket liten och minimal ifall kondom används. ([Folkhälsomyndigheten 2013](#))

Smittskyddslagen: Lagen har inte ändrats sedan 2004, men bedömningarna ändras i domstolar vad gäller informationsplikt och krav på att skydda sig, eftersom låga virusnivåer i praktiken innebär att ingen utsätts för risk att få hiv. Rättsfallen är inte många men personer med hiv frikänns oftare och polisen lägger oftare ner ärenden. Rättsläget är dock oklart.

Informationsplikt: Smittskyddslagen säger att personer som fått en hivdiagnos hädanefter måste uppge sin hivstatus vid tillfällen där överföring kan ske, exempelvis vid vaginalt- oralt eller analt samlag samt i vården där blod kan förekomma, exempelvis vid blodprovstagning och tandvård. Det är detta som kallas för informationsplikten. Förhållningsreglerna har ändrats då läkare kan, vid välfungerande behandling, ta bort informationskravet vid sexuella kontakter, dock inte vid vårdkontakter.

Kondomkrav: Personer som lever med hiv måste åta rimliga åtgärder för att inte utsätta andra för risk, till exempel genom att använda kondom. Läkare kan dock vid vissa tillfällen ge råd att inte använda kondom, exempelvis när ett heterosexuellt par, där den ene har hiv, vill bli gravida. Detta gäller under förutsättning att personen är välbehandlad.

Tillgången på mediciner: UNAIDS millenniemål att 15 miljoner människor som lever med hiv skulle ha tillgång till behandling uppnåddes tidigt under 2015. Också i länder i Afrika söder om Sahara ökar tillgången till behandling och färre dör i aids. För uppdaterad kunskap är hemsidan [avert](#) en lättillgänglig informationskälla.

● VÄRDEGRUNDSBASERAD HIVUNDERVISNING

I läroplanen står det att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar.

Många människor som lever med hiv uppger att de blir dåligt behandlade. De riskerar att diskrimineras, exkluderas eller utsättas för annan stigmatiserande behandling. Att bedriva undervisning om hiv innebär, förutom att förmedla kunskap om hiv, att hela tiden förhålla sig till att människor som lever med hiv är en utsatt grupp. Att motverka stigmatisering och underordning måste vara en integrerad del av undervisningen. Här är några förhållningssätt:

Hivneutralitet: Det är få barn och unga som lever med hiv, men man kan inte utgå från att alla elever är hivnegativa. Det finns också unga som har vänner, släkt och familjemedlemmar som lever med hiv. Prata inte om människor som lever med hiv, som "dom andra", utan prata om hiv som om det finns bland oss. Andrafieringen av människor som lever med hiv upplevs ofta som ett problem för människor som fått en hivdiagnos.

Stereotypisera inte människor som lever med hiv utan ansträng dig att visa på mångfalden, både vad gäller grupptillhörigheter och levnadssituation. Undvik generaliseringar, eller påpeka att det är just generaliseringar, när det är befogat att göra sådana.

Agera mot stigmatisering och diskriminering: Vid direkta kränkningar av människor som lever med hiv är det viktigt att veta hur man ska bemöta det. Människors rätt till bland annat vård, hälsa, liv och icke-diskriminering är centralt i skolans värdegrund.

Agera mot homofobi och rasism: Eftersom hiv är sammankopplad med både rasistiska och homofoba diskurser är det viktigt att vara extra vaksam mot sådana uttalanden och stereotyper.

Medvetenhet om generationsskillnader: Ungdomar är mindre präglade av 1980-talet och många av de vanföreställningar om hiv som spreds då. Däremot visar studier att ungdomar, i större utsträckning än äldre, har andra diskriminerande synsätt, såsom oro för att ha nära kontakt med en person som har hiv eller åsikter om att personer som lever med hiv inte bör ha sex. (Folkhälsomyndigheten 2012)

Läs på: Ju mer man kan om hiv, dess historia och sociala konsekvenser av att leva med hiv, desto lättare är det att få syn på till synes harmlösa kommentarer som stigmatiserar eller upprätthåller underordning. Exempelvis har mycket hivinformation talat till en förmodad hivnegativ befolkning som ska skyddas från "dom hivsmittade". Det har lagt ett ok av skuld på personer som lever med hiv. Smittskyddslagen har också förlagt en oproportionerligt stor del av ansvaret för hivpreventionen på människor som vet att de har hiv. Överföringsvägar har också skiktat människor som lever med hiv i bättre och sämre, skyldiga eller oskyldiga. Sökande av virusets ursprung och spridning har delvis varit kopplat till att leta syndabockar.

● UPPDATERA SPRÅKBRUK

Vilka ord och begrepp man använder när man talar om hiv spelar roll. Många ord är stigmatiserande eller tunga att bära. Och många av orden lever kvar från tiden innan effektiva mediciner kom. Olika hivorganisationer har tagit fram likartade riktlinjer. Dessa är inspirerade från bland annat Hiv-Sverige:

Säg gärna	Säg inte
hivmediciner eller hivläkemedel	bromsmediciner
hiv [hi:v]	hiv/aids eller HIV* [håive:]
hivepidemi eller aidsepidemi	hiv/aids-epidemin
hivresponsen eller kampen mot aids	kampen mot hiv/aids
ge och få/överföra	smitta
få hiv	drabbas av hiv/smittas av hiv
leva med hiv	vara hivsjuk/hivinfekterad
person som lever med hiv	hivsmittad/hivbärare/hivdrabbad
risken att ge eller få/överföra	smittorisk

*I medicinskt språkbruk används ofta HIV men enligt SAOL är hiv det korrekta.

● LEKTIONSFÖRSLAG

I detta material ger vi några lektionsförslag som möjliggör att arbeta med hiv under en lektion eller två och samtidigt ha fokus på läroplan och kursmål. De flesta lektioner är utformade för gymnasieskolan, men kan med vissa justeringar fungera även på högstadiet. De kan användas i sin helhet eller fungera som inspiration ur vilka man kan plocka delar.

● HISTORIA

I gymnasieskolans kursplaner i historieämnet betonas att eleverna ska lära sig hur historia används och om hur olika tolkningar och perspektiv på det förflutna präglar människan. Hur individer och grupper använt historia i samband med aktuella konflikter och samarbetssträvanden, samt hur individer och grupper använt historia i vardagsliv, samhällsliv och politik samt betydelsen av historia i formandet av identiteter.

Även i högstadiet ska eleverna studera hur historia kan användas, till exempel för att skapa eller stärka gemenskaper.

Hiv lämpar sig väl för att studera historiebruk, det vill säga hur historia används. Det har gått mer än 30 år sedan de första fallen av aids. Historien om hiv har sedan dess använts för olika syften, såsom att mobilisera gayaktivister, kräva satsningar på forskning, kräva patentfria läkemedel, motivera en repressiv hivprevention, exempelvis inreseförbud för personer som lever med hiv, eller motivera en restriktiv migrationspolitik med mera.

▶ **Lektionsupplägg: Historiebruk**

Använd en eller flera texter, artiklar, filmer, skrivna av olika aktörer, som behandlar hivs historia.

Nedan följer några exempel:

DN vetenskap.

www.dn.se/nyheter/vetenskap/sa-kom-hiv-viruset-till-usa-pa-70-talet

Läkemedelsföretag.

www.bms.se/patient/hiv-aids/fakta-om-hiv-aids/hiv-aids-historia

En artikel i RFSUs medlemstidning Ottar.

www.ottar.se/artiklar/n-r-rubrikerna-tystnat

CNN hälsa.

www.edition.cnn.com/2016/04/14/health/aids-atlanta-emory-university-the-80s

En ideell förening.

www.avert.org/professionals/history-hiv-aids/overview

Läkemedelsföretag.

www.hivupdated.se/hiv-aldrande/fran-samhallsfara-till-behandlingsbar

Lunds universitet. Region Skåne. Malmö högskola.

www.vetenskaphalsa.se/hiv-fran-masspanik-till-bortglomd-diagnos

Gör eventuellt en introduktion till historiebruk, särskilt med fokus på existentiellt, moraliskt och politiskt-pedagogiskt historiebruk. Historiebruk behöver inte vara medveten användning av historien, utan kan handla om outtalade syften.

Låt eleverna analysera texterna utifrån frågeställningar:

- Vem står bakom texten? När skrevs den?
- Vilket urval har historieskrivaren gjort? Varför?
- Vilket perspektiv har hen?
- Vilka människor och grupper beskrivs i texten? Vilken roll har de?
- Värderar författaren historien och dess aktörer i bra och dåligt, rätt och fel?
- Vill författaren peka på vad vi kan lära av historien och hur vi bör handla idag?
- När författaren/historieskrivaren sina syften?

Ifall du ska använda lektionsförslaget i högstadiet kan du göra ett urval av frågorna ovan eller utgå från mer allmänna frågeställningar:

- Vad skiljer de olika artiklarna åt?
- Vad har författaren valt att lyfta fram? Varför?
- Vilka människor/grupper av människor framträder i artiklarna?
- Hur kan de här artiklarna påverka människors syn på hiv och på människor som lever med hiv?

Vårt att tänka på:

- Viktigt att motverka stereotypa och rasistiska eller nedsättande föreställningar. Var beredd på att det kan komma påståenden som att homosexuella män är mer promiskuösa än andra eller att sex med apor var uppkomsten till hiv-epidemin.
- Hiv-responsen inte är en naturlig följd av hiv. Vilka sociala konsekvenser ett virus och en epidemi får och hur samhällen reagerar skiljer sig åt mellan tider och kulturer beroende på politik, makt, resurser med mera.

● SAMHÄLLSKUNSKAP

Förutom informationskampanjer och skolundervisning får de flesta sin kunskap om hiv från olika slags medier. I gymnasiets kursplaner står det att undervisningen ska innehålla mediernas möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. De här lektionerna ger möjlighet att fördjupa hur media påverkar bilden av hiv och livet för personer som lever med hiv. Den ger också möjlighet att lyfta mänskliga rättigheterna: hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter samt grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.

I högstadiet finns det också kursmål om hur nyhetsvärdering kan påverka människors bilder av omvärlden samt hur individer och grupper framställs.

Nyhetsmedias rapportering om hiv, framför allt det som slår igenom mediebruset, präglas mycket av det sensationella och dramatiska. Många nyheter om hiv blir inte nyheter, som exempelvis att medicinerna blir bättre. 95 % av människor som lever med hiv i Sverige har en välfungerande behandling med omätbara virusnivåer. De flesta sköter sin medicinering. Mer än hälften av människor med hiv i Sverige lever med en fast partner. Liknande mediefenomen är rapportering om brott jämfört med brottsstatistik eller rubriker om svältkatastrofer jämfört med det faktum att hungern i världen minskar osv.

▶ **Lektionsupplägg: Medieanalys nyhetsvärdering**

Gör en genomgång av nyhetsvärderingens olika principer såsom närhet, människor, det udda, men lägg särskilt fokus vid det oväntade och dramatiska samt känslor.

Välj ut några artiklar från olika tider i hivs historia: till exempel en från aidskräckens 1980-tal, en när medicinerna kom i mitten av 1990-talet, och en om en person som lever med hiv som blir dömd i domstol för att inte berätta eller inte skydda sig, och eventuellt artiklar om hiv i andra länder.

Exempelvis:

www.aftonbladet.se/nyheter/9608/15/hivfria.html

www.aftonbladet.se/press/9811/29/hiv.html

www.aftonbladet.se/nyheter/9909/27/hiv.html

www.aftonbladet.se/nyheter/9906/13/hiv.html

www.aftonbladet.se/nyheter/article11343686.ab

www.gp.se/nyheter/v%C3%A4rlden/katastrofal-hiv-situation-i-ryssland-1.152302

www.metro.se/nyheter/har-lever-6-850-hiv-positiva-barn/EVHned!6igHlGcMjzOrw

Diskussionsfrågor:

- Hur spelar nyhetsvärderingens olika principer roll i valet av de här artiklarna?
- Hur har bilden av hiv förändrats genom åren i media?
- Hur riskerar en sådan medierapportering osynliggöra hur hiv fungerar och hur det är att leva med hiv?
- Vad kan en sådan medierapportering innebära för personer som lever med hiv?
- Hur skiljer sig rapporter mellan hiv här och hiv i andra länder? Hur porträtteras människor?

► **Lektionsupplägg: Medieanalys identiteter och rättigheter**

Välj ut några artiklar där enskilda personer som lever med hiv porträtteras.
(Det går också att använda artiklar från lektionsupplägg 1)

Exempelvis:

www.ki.se/forskning/andreas-lundstedt-jag-har-blivit-van-med-mitt-hiv

www.ergo.nu/nyheter/20141209-%E2%80%9Datt-d%C3%B6-var-inte-ett-alternativ%E2%80%9D

www.sourze.se/2001/05/31/17-ar-och-hiv-smittad__59866#.WC7-iZPhD-Y

Diskussionsfrågor:

- Vilka personer med hiv är det som syns? Vilka är det som inte syns?
- Vilka roller/stereotyper får personer som lever med hiv i media?
- Vad kan det innebära för personer som lever med hiv?
- Hur kan människor påverka bilden som förmedlas?

Kniviga diskussionsfrågor (till båda lektionsuppläggen):

- Inte ens nyheter, som skulle slå högt som oväntade och dramatiska, som att läkare numera kan uppmantra hivpositiva att inte använda kondom eller att behandlad hiv i praktiken är smittfri blir några braskande rubriker. Hur kan det komma sig att dessa inte får högre nyhetsvärde?
- Hur kan vi koppla mediebilderna av hiv till att många som lever med hiv upplever det svårt att berätta om sin hivstatus? Är det möjligt med en icke-stigmatiserande mediabild? Måste nyhetsvärderingen då ändras?

Värt att tänka på:

- Förlägg inte ansvaret för förändring på människor som lever med hiv. Det är det hivnegativa flertalet som har störst möjlighet att förändra bilden av hiv och att leva med hiv.

● GEOGRAFI

Hiv är en av vår tids globala utmaningar. Det finns många delar i gymnasiets geografiundervisning som lätt kan fångas in av att ta upp hiv. Såsom att bearbeta geografiska data om hälsa med hjälp av kartor, förekomst av och orsaker till fattigdom och ohälsa i olika delar av världen, värdera lösningar på olika utvecklingsfrågor utifrån överväganden kring etik och hållbar utveckling. Migration och urbanisering samt orsaker till och konsekvenser av detta.

I högstadiets kursplan betonas att göra jämförelser mellan olika platser och regioner, träna kartkunskaper och världsdelar samt att se på levnadsvillkor och världen ur ett helhetsperspektiv. Eleverna ska också studera förekomst av fattigdom och ohälsa samt social hållbarhet.

▶ **Lektionsupplägg: Hivprevalens**

Gör en introduktion till den globala hivpidemin, dess uppkomst och globala spridning. Här går det att lyfta fram faktorer som rörlighet (migration, turism, hjälparbete, truppförflyttningar och transporter), globalisering samt ändrade sexualvanor. När hiv kommer till ett land och den nationella responsen spelar roll. Introducera begreppet hivprevalens och visa på skillnader mellan länder samt eventuellt introducera begreppet incidens. Viktigt är att lyfta hivmedicinerna som från och med 1996 minskade både överföringsrisken och mortaliteten i de länder som hade tillgång till dem.

Använd kartor som visar hivprevalens på världsdelar och länder.

Exempelvis:

www.who.int/gho/hiv/hiv_013.jpg?ua=1

www.aidsinfo.unaids.org

Gör en genomgång om några viktiga faktorer som spelar stor roll när det gäller förmågan att hantera hivpidemin, till exempel fattigdom samt tillgång till hälso- och sjukvård. Låt eleverna utifrån de kunskaperna analysera skillnaden i hivprevalens mellan de olika världsdelarna.

Fokusera sedan på en eller två världsdelar, exempelvis Afrika och Asien, för att studera skillnader i hivprevalens mellan länder. Gör en genomgång av några av de olika faktorer som kan spela roll: religion och kultur (till exempel omskärelse), utbildningsnivå, hivpolitik, turism, sexpraktiker, migrantarbete, sexarbete, hbtq-personers rättsliga ställning, droganvändning, nivå av jämställdhet, men så klart också fattigdom och tillgång till hälso- och sjukvård. Det kan också vara intressant att lyfta olika strategier som inte har haft stor effekt eller ingen effekt alls, till exempel uppmaning till avhållsamhet och reserestriktioner.

Resurser som är användbara:

www.avert.org/global-hiv-and-aids-statistics

www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2155rank.html

Låt sedan eleverna analysera och förklara några skillnader. Betona att det inte är en allomfattande analys de ska göra, utan att titta på hur några faktorer påverkar en epidemi. Ha gärna hjälpmedel till eleverna så att de kan klara uppgiften, t ex karta över religioners utbredning, listor på länder utifrån jämställdhetsindex, lista över länder som har haft reserestriktioner med mera.

Exempelvis:

www.unaids.org/en/resources/infographics/20150227_evolution_travel_restrictions

Du kan avsluta temat med att göra en genomgång om skillnader inom länder, ifall du vill nyansera bilden ytterligare. Såsom stad och landsbygd, turistområden och socio-ekonomiskt eftersatta områden. Ifall eleverna nyligen har jobbat mer ingående med några länder så att de har goda förkunskaper kan ni ju med fördel använda det.

Kniviga diskussionsfrågor:

- Hur kan det komma sig att global rörlighet har varit en förutsättning för hivpidemin men att reserestriktioner varit en dålig strategi för att minska hivspridningen?

Vårt att tänka på:

- Det är inte ett mål att hivprevalensen ska minska. Det tyder på dålig tillgång till behandling och onödigt hög mortalitet. Mål för hivpreventionen handlar bland annat om fler i behandling och lägre incidens, det vill säga färre nysmittade.
- Legitimera aldrig försök att hitta en syndabock i historien om hivpidemin. Det är inte någons fel att den sprider ett virus, som ingen ens visste existerade, genom att resa och ha sex eller genom att exportera blodpåsar.
- Var försiktig med att slå fast **en** faktor som orsak till skillnader i hivprevalens, särskilt sådana som religion, utan betona att det är flera olika faktorer som interagerar.
- Ge en nyanserad bild av Afrika. Det är stor skillnad mellan afrikanska länder. Vissa afrikanska länder har högst hivprevalens i världen, andra lika lågt som USA.
- Vad gäller turism är det viktigt att inte förmedla att turister från väst ska skyddas mot den inhemska befolkningen, utan snarare att turister bidrar till att överföra hiv.

● BIOLOGI/NATURKUNSKAP

Det finns mycket okunskap och fördomar som omger hiv. Att praktiskt få använda sina kunskaper i biologi eller naturkunskap för att argumentera mot dessa kan vara ett sätt att tillämpa sina teoretiska kunskaper. Hiv är dessutom ett utmärkt tema för att täcka in många av gymnasiets kursmål, såsom virus och dess byggnad och reproduktion, samt immunsystem, smittspridning och infektion. Hiv är också ett ämne som har tydliga kopplingar till samhället: politik, prevention, hälso- och sjukvård samt diskriminering och (o)likabehandling.

I högstadiets kursplan betonas bland annat att eleverna ska kunna beskriva orsaker till vanliga sjukdomar och mekanismerna för infektion eller smitta, förebyggande åtgärder samt betydelsen av kroppens försvar (immunitet) och läkningsförmåga.

▶ **Lektionsupplägg: Bemöta fördomar och okunskap**

Gör en genomgång av hiv, virusets livscykel och virusets överföring (slemhinnor, kroppsvätskor). Visa också på sjukdomsförlopp och behandling med fokus på virusnivåer och t-hjälparceller.

Flera undersökningar försöker ringa in den hivnegativa majoritetens okunskap och diskriminerande föreställningar, till exempel Hiv i Sverige ([Folkhälsomyndigheten 2012](#)) och den så kallade Nollmätningen ([Folkhälsomyndigheten 2015](#)). Välj ut några felaktigheter eller stigmatiserande föreställningar baserade på okunskap. Låt eleverna använda sina kunskaper och begrepp för att argumentera mot exempelvis dessa:

- Behandlingen av hiv innebär inte att smittsamheten blir mycket låg vid samlag utan kondom. (Nästan nio av tio tror detta, eller säger sig inte veta.)
- Man kan veta att man har hiv även om man inte testat sig. (Ungefär hälften tror detta, eller säger sig inte veta.)
- Skulle säkert eller troligen undvika nära kontakt med en person som de visste hade hiv. (En av fem uppger det.)

Går att redovisa både skriftligt eller genom muntlig presentation.

Vårt att tänka på:

- Ofta finns det människor som visar förståelse för en allmän fobiskhet, till exempel när det gäller att undvika social kontakt med hivpositiva personer. Det är lika allvarligt som om en person vill undvika social kontakt med någon på grund av religion, hudfärg, funktionsvariation, sexualitet m.m.
- Det kan i sådana här övningar uppkomma diskriminerande föreställningar om att hivpositiva har en skyldighet att berätta, även när det inte finns risk för överföring, med hänvisning till att andra har rätt att veta.
- Väl värt att tänka på är hur frågorna i dessa undersökningarna är formulerade, där de utgår från att respondenterna inte har hiv och har rätt att ha åsikter som begränsar hivpositiva människors liv. Sådana här frågeställningar kartlägger ju inte bara, utan konstruerar ju också, allmänhetens attityder.
- "Man kan aldrig varit helt säker": I diskussioner om hiv dyker det ofta upp tvivel kring överföringsrisk, forskningens framsteg och smittsamhet. Ibland kommer direkt hypotetiska ifrågasättanden, som överföringsrisk om man kysser någon som just dragit ut en tand. Uppmuntra till kritiskt ifrågasättande. Men visa också på att vi tenderar till att vara mycket mindre riskmedvetna i uppenbart mer riskfyllda situationer.

● TIPS OCH LÄNKAR

Hiv, sex och lust. En broschyr om säkrare sex på lättare svenska.
www.online4.ineko.se/online/ProductsDetails.aspx?s=42298

Hiv 2.0 En serietidning om hur det är att leva med hiv.
www.pgvast.se/seriealbum

www.hiv idag.se

www.rfsl.se

www.rfsu.se

www.hiv-sverige.se

www.pgvast.se

www.posithivgruppen.se

● KÄLLFÖRTECKNING

Att leva med hiv i Sverige - En studie med om livskvalitet hos människor som lever med hiv.
Folkhälsomyndigheten 2016

www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/a/att-leva-med-hiv-i-sverige-en-studie-om-livskvalitet-hos-personer-som-lever-med-hiv

Attityder till och kunskap om hiv Nollmätning Folkhälsomyndigheten 2015

www.folkhalsomyndigheten.se/documents/sexualitet-halsa/novus-rapport-attityder-till-och-kunskap-om-hiv-nollmatning-hosten-2015.pdf

Hiv i Sverige Kunskaper, attityder och beteenden hos allmänheten 1987-2011. Folkhälsomyndigheten 2012

www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/12857/hiv-i-sverige.pdf

Smittsamhet vid behandlad hivinfektion Kunskapsunderlag från Folkhälsomyndigheten och Referensgruppen för Antiviral terapi (RAV). Folkhälsomyndigheten 2013

www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/a/att-leva-med-hiv-i-sverige-en-studie-om-livskvalitet-hos-personer-som-lever-med-hiv

